

Baltijas Semkopis.

Apsteļejams:

„Baltijas Semkopja“ Administrāzija, Nr. 11. Rigas
Rakku-eelā Nr. 14, Puhjiņu Gēberta un beebra
grahmatu-bodē. Vēl tam Rigā: Schilling'a, Kapteina
un Lužawa grahm.-bobis un pē kopm. Lerschendorff'a f.,
pils. Rakku-eelā Nr. 13. Zītās pilsetās: wijas gr.-bobis.
Uslaukēem: pē pag.-walb. mahjitateem, skolotajēem, zc.

6. gads.

Rigā, 19. novembrī.

Maksa ar pēfuhitšannu par pastu:

Ar Pēlikumu: par gadu 4 rub., bē pēlik. 2 rub. 60 f.
Ar Pēlikuma: par 1/2 gadu 2 r. 20 f., bē pēlik. 1 r. 40 f.
Maksa ekspedizijā un grahmatu bobēs ņanemot:
Ar Pēlikumu: par gadu 3 rub. 50 f., bē pēlik. 2 rub.
Ar Pēlikumu: par 1/2 gadu 1 r. 80 f., bē pēlik. 1 r. 10 f.
Pēlikums ween par gadu 1 r. 50 f., par 1/2 gadu 80 kap.

№ 47.

Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedēļas isnahk Pēlikums ar stahsteem un derigu laika-kawēkli; maksa 1 rub. 50 kap. par gadu, 80 kap. par pusgadu.

1880.

Luhdsjam zēn. „Baltijas Semkopja“ lihdsstrahd-
neekus un katru kam kahdi ņinujumi un raksteeni, kas derigi
ņhai lapai, mums tos aridjan turplikam pēfuhit, bet tikai
ņem ņahdas adreses:

„Baltijas Semkopja“ administrāzijai un
ekspedizijai, Rigā.

Saimneezibas nodafa.

Labibas kufainitis.

Keelu postu labibai padarija 1880. gadā, Austrijas kufainis
„koderis“ (kycker) kurfch leelā ahtrumā no ta widus, kurā tas 1878.
gadā bija labibu ispostijis, uņ wifahm isplatijahs. Tadehņ ik katra
peenahkums ir, ar wifū ņpehku un wifadeem lihdsņekem, ņahdai ahtrai
isplatishanai preti strahdat, lai waretu preeņchdeenās paglahbtees no
ņha posta.

Kad gribam ar ņekni pretim strahdat kufainiņha isplatishanahs
nahkamibai, tad ir wajadņigs isdelbeņchannu jau tad usņahkt, ka ņchee
kufainiņchi wehņ pautinās atrodahs. Labibas kufainitis deņ ņawus
pautinaus no 2 lihds 3 wērņchoki dņiki ņemē. Mahrite isdeņj no 5 lihds
15 pautineem, arween miņhtā ņemē un tani labibā, kuras graudi
teem der baribai. Ta ka kufainiņchi wifupirahs ehņ rudņu, meeņhu,
ņemas un wafaras kweeņchu graudus, tad winu pautini arween wis-
wairak atrodahs ņem wafaras kweeņcheem; turpreti ņem ņemas labi-
bahm winu ir laba teefa masak.

Wēl tam ir uņ pascheem laukeem winu ņkaits iraid loti neweenads:
wini wiswairak atrodahs tihrumam (strehkim) abjās malās, ta ap
15 aņu tahlu, ihpafchi bagati ar ņcheem pautineem iraid tee ņemes
strehki, kuri atrodahs pē zetas ņemes, pē zekeem jeb olnizahm. Pē-
mineta kahrtiba atrodahs tik muifchas laukās, kuru tihrumi ir plati;
turpreti ņemneeku ņchauratās laukās pautini iraid weenlihdsigaki isdaliti.
Labibas kufaina pautini aplam wahrigi; ja wini kahdas minutes
pusdeenas ņaulē atrodas, tad tee no leela karstuma nobeidņahs; ņau-
ņumu un ņemes twaikus tee ari nepaneņs.

No mahrites dehteem pautineem isperinahs par 2 1/2 lihds 3
nedēlahm jaunee kahpuri. Pautinu deņchana ņahlahs pēh 2 jeb 3
nedēlam no kufainu parahdiņchannahs laika.

Kufainiņha isnihzinaschannas lihdsņekti daschadi. Labafais no
wineem ir tā nosauktais „striku lihdsņeklis.“ Ar gareem strikeem ņadsen
kufainiņchus weenā malā, kur tad tos isnihzina ņmalki ņadausot.

Ahbeliņchu ņkolas un ahboli.

Katris kas wairak pastaigajees pa Kurņemi un Widņemi, buhs
preezajees, redņedams zif jauki isņkatahs daschās mahjas zaur ņaweem
ahbeku dahrņeem. Daschahm mahjahm deeņgan leelas ehlas, bet truhņit
tikai ahbeku dahrņa un — tahdas mahjas isņtatos wairak pēh posta-
ņchahm ne ka pēh jaukahm mahjahm. Un newis ween jaukuma labad,
bet aridjan pahrtikas un pelnu dehņ katram ņaimneekam deretu stahdit
un eekopt labu prahwu ahbeku dahrņu. Daschs labais wafas brihshos
ween tahdu dahrņu eekopis, ka tam no ta ne wis ween gada rente,
bet eenahk ir galwas naudai un zitam tehrinam rubliņchi. Dahrņu

eeaudņinat war ik katris weegli jo weegli. Lai nopehņt rubeni kahbu
ņeeku meņcha ahbolinu, teem iraid labafas ņehklas ne ka poteteem
ahboleem. Oktobra beigās ņehklas islobamas un eesehjamahs preeņch
tam ņagatawotās bobēs. Tikai newajag peemirņt tahm appihņ ņehtu,
ka lai lopi un mahju-putni nepeeteel klahņ. Pawafari un wafaru ne-
ņahles ja-iframe, lai arween buhtu ņkaidras. Ja dobehm bija kahda kahra
puhņchnu usņlihdinata pa wirņu, tad pawafari pēh pirmās usdihghchannas,
tas ir gadu wezas ahbelites, jau war uspotet. Uspotetas ņinams japahrņahda.
Ir pahrstahditās ahbelites alafch jarawe, ņausā gadā beeņchi jalaiņta
un leefee ņari, kas kronim neder, ja-apgreesh. Pēh trim lihds 4
gadeem no poteshchannas laika rehkinot, jau warehs isstahdit dahrņā. Kā
ahbeles wislabak isstahdamas un audņinamas, to kahdā zitā reishā pah-
runaņim. Ja kahds tik daudj gribetu nopuhletees un eeseht ir otru
un treņcho gadu un t. t., tad tahds drihņ waretu ņawas audņinatās
ahbeles ir pahrdot, kas aridjan labu grafi naudas eenesh. Tā redņe-
jahm, ka it drihņā laika war pē laba ahbeku dahrņa kluht; tikai puhles
— druņzin puhles.

Ahboli pahchi pelna usteikņchannu, ka deriga un wefeliga bariba,
daschā ņinā. Preeņch jeb pēh ehņchannas kahrtigi uskost ahbolus, kaut
katram palittu par eeradumu. Ahboli ne ween leels palihghs ņagremo-
ņchannai bet aridjan ihņti derigs regulators wehderam; tee islihdsina, ka
widus peeturahs pē mehrena miņhtuma. Labak ehņt masak galās un
daschadu tauku ehdeenu, bet to teesu wairak ahbolu. Kahds ņlawens
franzuņchu ahriņis ņaka, ka Parishes kungi ņawa wehdera ņhultis mubi-
nahchannas masinahchannos warot pateiktees ņiprafai ahbolu ehņchannai.
Tas pats ahriņis pastahw uņ tam, ka ahboli esot weegli ņagremojami,
bobot ņpehku un labi barojot. Seemā Franzuņchi apehdot ahbolu ņcho
apako ņkaitlu: 100,000,000. Es newaru uņ tam pastahwet, waj ņchis
aprehkinums itin rikhtgs; bet tas teefa, ka Franzuņchi zaur zaurim ir
leeli koku augtu mihtotaji. Tapat Peterburgā patehre aplam daudj
ahbolu. Aridjan teefa, ka ehņt ahbolus iraid loti wefeligs; tikai
newaid ihņti teizami tuhdat dņert wirņu tehju. Dascheem no tam
brihnum uspuhņch wehderu. Tik no tam japafargahs — un zif
teizami iraid ahboli. Semkopji, taiņat leelafus dahrņus!

Wispahriga dafa.

Keela ņozialistu prozese Peterburgas aprinka
kara teefa.

(Weigums.)

VI. Eksplozija Seemaspili, 5. februari 1880.

5. februari, pulņsten 6 un 20 minutes pēh pusdeenas, Seemas-
pili notika eksplozija, zaur kuru ispostija palasta fargu dņihwolli un parketa
grihdu Keisara Majestetes ņahles, kuras atradahs taiņni pahr palasta
fargu istabu un kuras gribeja noturet keisariņko maliņti ņesu prinzim
par godu. Eksplozija notika tani azumirņti, kur Keisara Majestete
gahja pretim Sawam augstajam weestim un to apņweizinaja masajā
ņelmarņchalu ņahlē. Par palasta fargeem tani laika bija leibgwar-
dijas Somu pulks; kā wehlat israhdijahs 11 ņaldati zaur eksploziju
tita nonahweti un 56 eewainoti. Weeta, kur eksplozija notika,
taiņni apafch palasta fargu istabas; winu apdņihwoja trihs galbneeki:
perņonigais godapilņonis Wafils Rafumowņkis un ņemneeki Awertis
Bogdanows un Stepanis Batishkows, un Seemaspils pagrabu usluhņs,

atlaistais unteroſizeers Waſils Petrozki. Peeminetahs personas tuhlin apzeetinaja, tiſ ween Batiſchkowa ne, kuru newareja uſdabut. Wiſi trihs galdneeti ap pulſten 5. pahrnahluſchi mahjäs no darba un, Petrozki mahjäs ne-efot, dſehruſchi tehju, bet lampas neaiſbedſina-juſchi. Bogdanows drihs atkal aiſgahjis pee darba un palikuſchi Raſumowſki un Batiſchkows weeni paſchi. Krahnſturis ap to laiku gahjis garam un apwaiſajees, waj Petrozka ne-efot mahjäs, uſ ko Batiſchkows atbildejis ar „ne“. Rapeh; tad ne-eebedſinot ſwezi, praſijis taſ tahtak, un Batiſchkows atbildejis, ka newajagot, tuhli eſſhot pee darba. Bet tad Raſumowſki tomehr gribejis eedeſſinat lampu, Batiſchkows tam uſleedſis, ſajidams, lampu waj wehl ſaſtiſhot tuma; eedeſſinat wina taſ newarot; jo truhſtot elas un ja dakti uſſtruh-weſhot par augſtu, tad pahrluſſhot zilindris. Raſumowſki ari drihs aiſgahjis un nu Batiſchkows weens patſ palizis. — Pe; attentata tuhlin paſudufſchä Batiſchkowa paſe iſrahbijahs par nerikſtigu. Wehlat iſrahbijahs, ka ta ſauzamaiſ Batiſchkows bija Wjatkaſ gubernas ſemneekſ, Nikolajſ Stepanowſ Chalturins, kaſ 1874. g. bija pabeidſis Orlowas aprinka-ſkolas mahzibas kurſu, tad eeſtahjees Wjatkaſ ſemſtibas ſkolotaju ſeminarä, bet 1875. g. no ta iſſtahjees, no Wjatkaſ gubernatora pagahdajees paſi uſ ahrſemehm un tad paſudis. Chalturins kopä ar lahdu muſiſhneeku Smolaninowu un ſeweeti Amosowu no Wjatkaſ dewees zela uſ Ameriku, gribedams tur dibinat ſemſopju draudiſi pe; ſozialſtiſtigahm mahzibahm; bet ſchis nodoms tam ne-ſidewees, jo zela beedris Maſkawä to aſſahjis beſ naudas.

No Maſkawas Chalturins aiſgahjis uſ Peterburgu, galdneeka darbu ſtrahdadams pa fabrikahm un wahrdu weenmehr mainidams; pehdigi no ſeptembra 1879 taſ pahritu ſapelnijees ka galdneekſ Seemaspil. Ar ſaweem lihbjeedſihwotajeem taſ iſtizis labi. Rahdu mehneſi preekſch 5. februara taſ no ſawa lihbjeedſihwotaja Romana Bundula, zaur kura gahdaſchamu taſ bija dabujis darbu Seemaspil, nopirzis leelu iſchemodanu. Wina beedri par to jokojuſchees, ſajidami, winam nemaſ ne-efot tiſ daudſ leetu, ar ko pildit tahdu leelu iſchemodanu, uſ ko Chalturins atbildejis, ka gahdajot nahtamibai; jo zaur deenafu Seemaspil taſ zerot tiſt turigs. Wakarös Chalturins weens patſ iſgahjis un no 1. februara ari wairſ kopä ne-ehdis ar ſaweem beedreem. Dabutahs ſinas par Chalturina agrako dſihwi leezina, ka winſch teefſham peedereja pee ſozialdumpineeku partijas, un ka ap-ſuhdſetais ſchirajewſ iſteiza, Chalturins bija leekſ agitaterſ ſtrahdneeku pulkä un ſlepenahs „Seemelu ſtrahdneeku ſabeedribas“ dibinatajs. — Gewehrojot, ka Chalturins ſtahweja ſakara ar daſchahm perſonahm, kaſ politiſku noſeedſibu dehl bija apzeetinataſ, wehribu nu greeſa uſ teem reſultateem, kuruſ panahja zaur mahjoſku iſmekleſchamu Deſchluſkowa eelä pee Kwiatkowſka un Figueras, un Sapeeru eelä pee Bucha, Zwanowas, Zukermana un Graſnowas. Jo bija jadoma, ka Chalturinam buhs lahda dala gar tur atraſtahm leetahm. Kwiatkowſka un Figuera dſihwoſki atrada 9 mahrz. nitrogliſzerina, 19 mahrz.

dinamita, 3 elektriſkus aparatus, 2 gutaperſchäs truhbas, ta ſakot, leetas, kaſ wajadſigas pee ſahrtigas minas un ekſploſijas eerihloſchanas. We; tam pee Kwiatkowſka un Figueras wehl atrada uſ 3 paſtapapihra lapahm ſihmejumus, kuri iſrahbija pilnigu Seemaspilſ plahnu. Kad ſalihdſinaja rokaſrakſtu, ar kuru ir rakſiti peeſihmejumi un ſkalki uſ min. plahna, ar Batiſchkowa (Chalturina) rokaſrakſtu, tad bija jaatſiſt, ka plahnus iſbarija Chalturins.

Kad pahrmelleja Sapeeru eelä Nr. 10, namu, kura uſgahja ſlepeno drukatawu un apzeetinaja Buchu, Zwanowu un Zukermani, tad zitu leetu ſtarpä atrada ſmalki iſſtrahdatu plahnu, ka gairä uſſpert weſelu dſelfſzela brauzeenu un paſi uſ Dlonzas ſemneeka Stepana Nikolajewa Baturina wahrda. Wehlat iſrahbijahs, ka Batiſchkows (Chalturins), eeſam dabuja darbu Seemaspil, bija ſauzees par Stepanu Nikolajewu Baturinu.

U; ſchahdu ſihmu pamata wajadſeja domat, ka nupat minetahs 5 perſonas bija peedaljuſchahs pee Seemaspilſ gairä uſſperſchanas. Bet ne weena no ſchahm perſonahm neatſinahs par waiwigahm ſchini noſeedſibä. Zukermanis teiza, ka ſchini leetä ne ko ne-iſſajſhot; tee ziti atbildeja, ka tahda wihra nemaſ nepaſiſhot. Tikai Kwiatkowſki atſinahs, ka 1877. g. beigäs, jeb 1878. g. ſahkumä kopä bijis ſtrahdneeku ſapulze ar lahdu wihru, wahrda Baturinu jeb Baburinu. Par atraſtahm leetahm un plahneem wini negribeja ne ka ſinat, ſajidama, ka warbuht kahds winus peemirſis; wineem tur ne-efot ne kahdas dalibas un ar nerikſtigu paſu taiſſchamu tee ne kad nenodarbojuſchees.

VII. Trihs numuri no „Народная Воля“ (terroriſtu organa) un ſlepenäs drukatawas uſeſchana Sapeeru eelä Peterburgä, naſti no 17. uſ 18. janwari 1880.

4. dezembri 1879 Peterburgas polizeja iſdarija mahjas iſmekleſchamu Gontſchaaanu eelä pee Koſtomas gubernas waldeſ kanſliſta, Zwana Golubinowa, un atrada pee wina melnä iſchemodanä daſchadas leetas: 6 mahrz. dinamita, daſchus riſkus, kaſ wajadſigi pee ekſploſijas, dumpigus rakſtus pret waldbibu, politiſku noſeedſneeku fotografiſjas, ſaliktus burtus preekſch dumpigu rakſtu nodrukafchanas, par generalgubernatora Hurko dſihwi, nerikſtigas paſes, dokumentus, ſehgetes un ſlipras giſtes. Starp aiſleegteem drukateem rakſteem bija ari numuri no „Народная Воля“ un no „Земля и Воля“.

Apſuhdſetais Golubinowſ atſinahs, ka wina paſe eſot nerikſtiga un ka wina iſhli ſauzot par kanſliſtu Sergeju Zwanowu Martinowſku, kaſ iſ Maſkawas atwalinatſ uſ 28. deenahm uſ Peterburgu. Taſ drihſumä winſch dabujis ſinat, ka ſcho mellejot, jo kahdam eerehdunim Bogokubowam Maſkawä peeſuhtits zaur paſtu 1 numurs no „Народная Воля“ un Martinowſkiſ denunzeeretſ par wainigo. Kahds paſiſhtams Peterburgä tam pagahdajis tadeht paſi uſ Golubinowa wahrdu. Iſchemodanu tam noneſis kahds Nikolajſ Alekſandrowiſchſ un ſuhdſis,

Sadſihwe un ſniba.

Noſlehpumu pilnas ſabeedribas ſenatu.

(Beigums).

Sawa dſihwe Greeki weenumehr publejahs mahſtu kopdami un preezajahs beſ gala par jaulumeem, ko daba dſihwodamam nowehlejuſe. Wet ar to peetika gan tahdeem zilweem, kuri zenaſhſ pe; jauluma un krahnſnuma, un to panahluſchi domajahs ſaſneegufſchi ſawu idealu. Taſ ar to nepeetika, jeb taſ bija par praſtu tahdam, kaſ wiſu ar ſkaidru un gairſchu praſtu pahrdomadams tomehr pe; augſtahm leetahm dſinahs; ar to nepeetika nopeetni un uſzihtigi dibinadamai zilwela dabai. Tahdi tahroja kahdu pahrluſchi ſtahwedamu deewibu, no kuraſ tee waretu wiſas leetas ſagaidit un pret kuru tee waretu buht la behrni pret ſaweem mezaſteem. Schahda griba ir noſlehpumu pilna, un eetaiſes, kaſ Greekiſch preekſch tahdas gribas apmeerinafchanas zehlahs, noſauza par miſterijahm, tapat, ka Greekiſch tahm lihbſigahs eetaiſes Egipteſ behweja.

Greekiſch ſchis miſterijas nebija wiſ pa weeni weeti, ta ka Egipteſ, bet to bija pulka, daſchadas weetäs un laſtra ſawruh; — weenumehr kaut kahdam deewam par godu un ta baſniza jeb ſwehtä weetä. Wet ne wrenas no ſchahm miſterijahm nebija ſlawenakaſ un wairal zeenitaſ par Eleuſes miſterijahm pee Ateneſſcheem. Lauſchu preekſchä tahs bija par godu ſemes deewei un augu mahſtei Demetra; un winaſ meitai Perſeponei. Wet iſſteni, ta lihbſinatajeem bija paſiſhtams, Eleuſa peedereja kahdam deewam, ko neſinataji tureja par Bakhu (wiſnu aubſedamo ſaules

deewu), bet kaſ pateſibä noſihmeja wiſas deewibas kopä, un ko ari par Bakhu ſauza. Wet deewi pa weenam noſihmeja dabas ſpehluſ un dabas organuſ, tadeht ſchini deewibä bija wiſa daba domata, ta bija dabas padewinaſchana. Ka miſterijaſ to iſſkaidroja un peerahbija, to neſinam, tape; ka taſ, ko tur rebjeja un dſirbeja, pee nahwes ſoda bija jatur ſlepenibä. Greeku rakſneeti, ari wiſ tee, kaſ noſlehpumam bija lihbſinataji, neſtahta ne weena wahrda no ta, tiſ kahdam reiſahm ta druſzin peemin, lamehr turpretim jo ſkaidri ſinam, ar kahdam ſeremonijahm miſteriju ſwehtkuſ Eleuſe ſwineja; bet tahs nebija daudſ ſitadakaſ, ta zitaſ Greeku upuru un baſnizaſ eeraſchas.

Miſterijaſ Eleuſe bija walſis eetaiſe un tahs walbija Ateneſſchu walſſpadoime. Lihbſinataju bija leekſ pulka; katris, kaſ tiſ ween turejahs par mahzitu zilweu, peedereja ari pee teem. Wiſahm lahraſtam, ſeweefſcheem un wiſreeſcheem, wiſeem bija brihw tur peederet. Tikai noſeedſneeki un ſweſchineeki newareja palikt par lihbſinatajeem. Domä, ka ſchihruſchi trijäs lahpeendſ: mopitäs, miſtäs un epoptäs (ſtatitajäs). Iſſteno noſlehpumu tiſ pehdigajeem pateiza, un to tad gan waren daudſ ari nebija. Zauneeſdamos beedrus noſauza par miſtagoem. Par wiſu eetaiſ walbija Eleuſeſ wirſpreeteris, hierofantſ. Zitaſ, ſchihm lihbſigahs miſterijaſ atradaſ Samotrakeſ un Kretaſ ſaläs. Wehl wairal iſplatiſchahs bija Dionifa jeb Bakhanaſijahm ſauza; — abejaſ ſemes tahs iſbaubſinataſ zaur ſawu eeraſchu trakumu un turſlaht arweenu wairal eeweeſdamos neſikumibu un palaidnibu. Pee ſchihm „orgijahm“ eeſahlot peſdalijaſhſ tilai religijaſ trakumä gluſchi apnaidjuſchahs ſemeetes. Wiſutrakati gahja Romä 186. g. preekſch Kriſtuſ, kur ir wiſi ir ſewas bija beedribä un kur wiſu wiſadas neletibaſ notita.

Ar laiku radaſ pulka tahdu miſteriju un ſalaſjahs no ſemju ſemehm Romä, kur tikunibai deenu pa deenai ſuhdot un gweibai peenemotees wina patumſä ſlehp-

lai to ufglabatu kahdas deenas. Martinowfki sinajis gan, kas tsche-
modana atradees un pehz pahrliezinafchanahs tas peederot pee fozialistu
partijas, kuri 'gribot pahrgrofit tagadejo walsts kahrtibu; sawu zitu
beedru tas nepafihstot. — Martinowfkin nebijis labas flawas, skolā
bijis flinks, kursu newarejis nobeigt mehrneeku institutā un tadeht
tam demufchi weetu turpat par kanzlistu. — Starp pee Martinowfka
atraftahm leetahm ihpafchi bija eewehrojama laulibas apleeziba preefch
atlasid kanzlista, Lukas Afonafjewa Lifenko un Sofijas Michailowas
Rogatinas. Lifenko mahjokli pahrmekleja un tani atrada flepenu
drukatawu. Sai gan eedfihwotaji pretojahs ar eerotfcheem rokās,
tomehr polizejai idewahs, daubf pee drukafchanas wajadfigu leetu
fadabut; bef tam tur atrada 1/4 mahrz, dinamitu, neriktigas pafes,
dokumentus, 167 sehgeles no daschahm walsts teefahm un eerchd-
neem u. z. l.

„Народная Воля“ awifes numura atradahs terroristu pulka pro-
gramā, schahdās punktēs:

1) Agitazijai wajaga dsihtees uf to, lai no kauschu un fabeed-
dribas pufes tiftu eerihkotas leeliftas pretofchanahs pret pastahwofcho
kahrtibu — zaur fapulzehm, demonstrazijahm, petizijahm (luhgfchanas
raksteem), nodofchanu nemafhafchanu u. t. pr.

2) Terroristiem jagahda, ka walsts kaitigakee wihri tiftu no-
galinati, partija pret spijoneem (ifluhkeem) aiffargata un azis krihtofchi
waras darbi atreebti u. t. j. pr. Tas jadara tadeht, lai laudim pee-
rahditu, ka mar gan faru usnemtees pret waldbibu, lai zaur to weenu-
mehr mudinatu dumpigo garu tautā un raditu ustizibu, ka dum-
pineeku noluhki teefcham weizahs un lai pehdigi zaur to eeguhtu
kreetnus karotajus.

3) Slepēnas fabeedribas eerihkojamas, kas stahm sakarā ar
zentruma komiteju.

4) Jazihnahs uf to, lai eeguhtu swarigus amatus waldbibā, fa-
beedribā, karaspehkā un tautā.

5) Dumpis jaerihlo un ja-isdara; terroristiem nemaf naw
janogaida, kamehr tauta buhs fagatawota, bet pascheem jastrahda
weeneem.

Lifenko mahjokli bef pajcha Lifenko un Sofijas Michailowas
wehl apzeetinaja lefchi Alfiniju Dmitrijewu un 2 personas, kas
nebija eerakftitas mahjas grahmata, 1 Schihdu, kas leedsahs teikt
fawu wahrdu, un otru nepafihstamu, kas ar revolweru no-
schahwahs.

Zaur ismekleschanu wehlf israhbijahs, ka Sofija Michailowa
Lifenko, dsim. Rogatina, bija majora meita Iwanowa, Luka Lifenko
geheimrahta dehlē Nikolajs Buchs, nepafihstamais Schihds Leifers
Zufermanis un Alfinija Dmitrijewa bija femneeze Marja Wasiljewa
Grasnowa.

Iwanowa un Grasnowa strahdajufchas flepēnās drukatawās un
jau senaf peedalijufchahs pee dumpineeku demonstrazijahm; Grasnowa

p. peem. pee demonstrazijas Kafanas hafnizas preefchā, Peterburgā
1876, par ko wina faudeja wifas kahrtas teefibas un tifa nosuhtita
Archangelas gubernā, no fureenes ta 1879 sinaja aifbeht.

Nikolajs Buchs ari bijis eepihts politiska prozešē, bet tad pasudis
un nodarbojees ar dumpigu rakstu isplatifchanu. Kur ufturejees,
to nefozija.

Leifers Zufermanis tika iffazija, ka 1875. g. aifbrauzis ahr-
semēs. Uf wifem ziteem jautajumeem tas ne ko neatbildejis.
Dirgotajs Jofels Zufermanis Witebskā afsuhdseto pafinis par
fawu dehlu.

Bef schahm 5 personahm flepēnahs drukatawas leetā wehl eepihts:
Kwiatkowskis un Eufhenija Figuera.

Winu apzeetinafchanai bija schahds eemeflis: Pee polizejas pulsti.
1. nakti nonahza ailaistais leibwardists Almasow un nodewa 4
eksemplarus usafzinajuma no isdaritaju komitejas un 5 eksemplarus
no „Народная Воля“ awifes, kurus tas teizahs dabujis no preeftera
meitas Lubowas Bogoslawskas, kas ar winu dsihwoja kopā. Bogo-
slawfka, tā teiza, tos rakstus dabujuse no kahdas draudsenes Eufhenijas
Poberefchkas, bet nefinaja, kur ta dsihwoja. Bet drihfi wina mahjokli
usdabuja un apzeetinaja to lihds ar aprinka skolotaju Tschernifchemu.
Pee wineem atrada daschus aifleehtus rakstus, feschu fobru revolweru,
dunzi u. z.

Tschernifchems atfinahs, ka wina ihslais wahrds esot Alekstrandis
Kwiatkowskis, weenmehr dsihwojis uf zita wahrda un no maja lihds
nowembrim 1879 strahdajis pee flepēnahs drukatawas un „Народная
Воля“ awifes idofchanas.

Eufhenija Figuera (jeb Poberefchka) isteiza, ka Poberefchkas
wahrdu peenehmufe, dabudama finat, ka polizeja wina mellejot.
Atraske „Народная Воля“ numuri tai nodoti glabafchanā, no ka? —
to negribot fazit.

Schini leetā isklaufchinatee leezineeki apstiprinaja peeminetos
iffazijumus.

VIII. Pretofchanahs ar eerotfcheem, kad polizija mahju
pahrmekleja Sapeeru eelā Nr. 10.

Zau peeminet, ka tahs personas, kas dsihwoja flepēnahs druka-
tawas lokala, schahwa uf polizeju, kad ta nakti no 17. un 18. janwari
isdarija mahjas pahrmekleschanu un tikai tad tilufchas apzeetinas,
kad palihgā dabuja schandarmus. Par scho gabijumu pristaws, majors
Millers, iffazija tā: Millers ar fawu palihgu Effenbachu un dascheem
gorodowojeem gribejis pahrmeklet kahda wihra mahjokli, kas sem
Lifenko wahrda dsihwojis. Min. mahjoklim bijufchas dimejas durwis,
preefchejas un pakatejas; tadeht fuhtijis fawu palihgu ar gorodo-
wojeem pa pakatejahm trepehm, pats gahjis pa preefchejahm. Paswa-
not, tas Lifenko mahjokli idfirbis lehrumu un issauzam: „Nahf,
muhs grib pahrmeklet.“ Millers lizis durwis uslaust; mahjoklis bijis

schees noslehpumi jo brangu weetu atrada. Jo no augstakeem jeb swehteem religijas
noslehpum wairs ne tā neatradahs; tas, kas laudis wikinaja par lihdsbeedreem
ceftahtees, bija tikai fintahriba uf noslehpumeem, godafahriba un palaidniba.

Ari bef religijas noluhkeem bija misterijas Greekiā un winas kolonijas mobi-
najufchas kahrtibu pehz noslehpumu pilnahm leetahm un jabeedribahm. Tautai, sam
tahdas garigas bahwanas, ka Greekeem, bija jau deefgan kahrtinafchanas, kad ar
tahdahn eetaifehm finibas un godalahrigus noluhkus faweenoja. Tahds gabijums
parahbijahs Greekiā festaja gadu-fimteni preefch Kristus. Par dibinataju bija
filosofs Pitagoras, kas Egipti apmeklebams tureenes gudribas bija eemahjijees.
Wina dsimtene, Samos sala, kur ijdahsinatais palwaldbneeks Polikrates walbija, ne-
bija weetas, kur pateefibu mahzit, un ta tad gudrais dewahs uf toreifejo Ameriku,
uf Greeku kolonijahm Kalabriā, kur tas Skrotonā pulka padewigu mahzleku ap femim
fapulzinaja. No schihis skolas izzehlahs beedriba, kas sawa mahzitaja wahrbus ap-
fwehreja un kuras lihdsbeedri kopu-dfihwi weba. Tee zensahs pehz walbibas walsti,
ko tee ari daschās Leijas-Italijas pilsehtōs panahza. Sawa mahzitaja mahzibas,
pehz kurahm tee zaur fawu waldbibu laudis gribeja aplaimot, tee tureja zeefchi Klusumā.
Bet wina godibas laiks bija ihjs. Wini krita sawai godalahribai par upuri; jo
demokrati, zaur wineem apspeefi un neewati, fazehlahs un nobeidfa afinis isleedami
winu waldbibu. Pitagoras no semes idfihst, nomita tā nabags fimgalwis fweeschumā.
Pitagorefchu atleetas nomahbijahs glufchi uf nezeeteem. Tā fanktee Deseleefchi, no
deewu-djedadata Dzeus atwafinadamees, bija Pitagorefchu pehnahzeji, un pee teem
peebereja beibot tikai wehl wifabi palaidneeki un deenas-fagfi.

Daschas Greeku misteriju un Pitagorefchu idejas leetas buhi uf Egipti aif-
gahjušas, pehz tam, kad wezās preefteru-schēiras tur fawu augsta goda weetu faude-
juse un Greeki leelā godā nahza, it femifchki ari pee Egiptē dsihwodameem Zuhdeem.
Pee scheem mehš atronam beidjamajds gads preefch Kristus peedfimschanas it
eewehrojama eebuhweefchu beedribu, kas par „Terapeuteem“ (ahrstrem) fauzahs;
flepēnas swehtas eeraschas turedami tee kalpoja mahzibahm, kas bija fajauktas no
Zuhdu deewa-tizibas un Greeku filosofijas. Itin tā, tā schee, ifturejahs pa to paschu
laidu Palestina Efe jreschi jeb Efeneefchi. Tee atmata karu, dsihwoja mantas-
kopibā, negribeja ne ko finat no waldbahm, ifturejahs fahrtigi un toti tihri, bija
paklaufigi saweem preefchneekem, klufi un noslehpumu pilni. Wina domas tijibas
leetās bija augstas un wina tikumiba tihra.

Wifahm schihm fabeedribahm weenads noluhks: faweenotees ar par zilweku
daubf augstaku stahwedamu deewibu un tai lihdsigi, no schihis semes gruhtibahm un
molahm atpefiteem: tihru, garigu dsihwibas laimi eemantot. Distizijimus sawā
ihstend wahrda nosihmejumā it wifu scho zentrenu fihme; wina faterlahs wifas no-
slehpumu pilnahs fabeedribas fenatnē.

tumšis; bet pret logu bijis redjams wihrs, kas uš winu iſſchahwis. Beſ kawejſchanahs Millers tomehr notizis lihbs ſchkin un eelaidis eefſchā ſawu palihgu. Ūhrā ne weens newarejis tiſt, bet eefſchā ari ne; jo eedſihwotaji beeſchi ween ſchahwūſchi; ari gorodowoji ſchahwūſchi. Millers nu aiſbrauzis pehž ſchandarmeem. Bet pa to laiku (25 minutes) Liſenko un beedri daſčas leetas un grahmataſ ſadedſinajuſchi, jeb pa logu iſmetuſchi laukā. No abahm puſehm wehl ſchaidijuſchi, un tad 4 perſonaſ — 2 wihreeſchi un 2 ſeeweetes — tiſuſchāſ apzeetinataſ: Buchs, Iwanowa, Graſnowa un Zukermanis. Kad beidsamajā iſtabā eegahjuſchi, tad kaħds wihreets noſchahweeſ, laiſam redſedams, ka glaħbſchanahs wairſ naw. Kaſ taſ taħds bijis, taſ naw iſdabuts.

IX. Pretoſchanahs ar eerotiſcheem, kad apzeetinaja Andreju Preſnaſowu 24. julijā 1880.

Preſnaſowſ bija 1880. g. iſbeħdſis iſ polizejaſ zeetuma, kur to politiſkaſ noſeedſibaſ deħl tureja. Kwartalotiſzeerſ Silitſchewſ augſchminetā deenā Preſnaſowu pamanijis uſ eelaſ, kopā ar 3 ziteem un dſineeſ tam pakat. Preſnaſowſ laiſam to pamanijis, jo ſahžis aħtraſki eet, un kad Silitſchewſ peħdigi to panahžis un no muguraſ gribejis ſaturet zeeti, tad Preſnaſowſ, apgreedameeſ iſſchahwis iſ rewolwera un eewainojiſ ſchweizeri Stepanowu, bet pataſ nu no Silitſchewa tižis noſweeſtſ gar ſemi; Preſnaſowam wehl iſdeweet iſſchaut otru reiſi un zaur to eewainot dſorniku Ritowu. Pee apzeetinatā atraduſchi wehſtuleſ, patronaſ un pudeliti ar kaħdu ſchidrumu. Preſnaſowſ neatiſinaħſ par wainigu, rewolwerſ netihſchi gaħjis wata. Wina mahjolti atrada: 3 ekſemplaruſ „Народная Воля“ Nr. 1, „Kreewu ſtraħdneeku Seemeku beedribaſ“ programu, liſti por labpraħtigahm dahwanahm preekſch „Народная Воля“ redakzijāſ, un wehſtuleſ, kaſ peerahdija, ka Preſnaſowſ peedereja dumpineeku partija.

X. Par naudaſ apgaħdaſchanu preekſch ſozialdumpineeku partijaſ lozektēem.

Lai taħdaſ noſeedſibaſ waretu iſdarit, uſ lo tiſ daudſ bija jaſagatawojaħſ, taſchu bija wajaħdſigaſ leelaſ naudaſ jumāſ, tapat ari wiſuſ toſ wajaħdſeja uſturet, kuri bija padewuſcheeſ pilnigi noſeedſigajaħm darbam un tadeħt paſchi newareja pelniteeſ. Ne weenam no wiſeem, ſchini prozeſē apſuhħdſeteem paſcheem nebija mantāſ; tadeħt ſkaidri redſamaſ, ka ſchee noſeedſneeki naudu dabujuſchi no ziteem laudim, kaſ ari peeder pee winu partijaſ. Lai nu ari taħdeem palihħdſetajeem newajaga buħt bijuſcheem lihbdſinatajeem kaħrā ihpaſchā noſeedſibā, taħ to wini teeſcham buħſ ſinajuſchi, ka zaur winu naudu top ſekmeti un weizinati dumpineeku noluhki.

Zaur iſmekleſchanu iſdabuts, ka naudaſ palihħdſibu dumpineeki dabujuſchi wiſwairaf no noſoditā politiſkā noſeedſneeka Dmitrija Liſoguba. Œhiſ peħdejaſ 1875. g. junijā mantojis no ſaweem wezakeem praħwaſ muiſchaſ un beſ tam kaħda radineeze tam dahwajuſe daſchadaſ leetas, kuraſ taſ ſawam braħlim paħrdemiſ par 1000 rub. Muiſchu weħrtibu Liſoguba braħliſ taħſeereja uſ 187,250 rubl. Zaur paħrdofchanu dabuja par Œtebowku 68,000 r., par Bartowku 36,000 r., par meſchu Gorodnauſkaſ aprinki 65,000 r. un par daſchadu ihpaſchumu 14,750 r. Beſ tam meſcha jeme paħrdota muiſchneekam Drigo par neſinamu zenu. Kad Liſogubu noteeſaja uſ nahwi tad wiſiſch aſtaħja tiſai 4 muiſchaſ, weħrtibā 25—30,000 rubluſ. Muiſchu paħrdofchanu un naudaſ uſnemijſchanu uſ winahm iſdarija Liſoguba pilnwarneekſ, muiſchneekſ Drigo, kaſ, ka pataſ ſažija, ſinajis, kur naudu leekot, ko ar to darot.

Uſ ſcho iħſumā paſneegto materialu ſaħlumā minetaħſ 16 perſonaſ nodotaſ karateeſai, tadeħt ka peederejuſchaſ pee ſozialdumpigahſ partijaſ, kaſ zaur dumpi un waru griħ apgaħſt paſtaħwoſcho walſiſ kaħrtibu un kaſ ſchahdu ſawu darboſchanoſ peerahdijuſe weſelā rindā gruħtu noſeegumu. Beſ tam wehl apſuhħdſeti:

1) Kwiatkowſkiſ, Sundelewitſchſ un Robitanſkiſ, ka tee 1879. g. martā ſlepeni ſarunajuſcheeſ par attentatu uſ Keiſara Mažeſteti, kuru attentatu Solowjewſ iſdarija 2. aprill.

2) Tichonowſ, Olladſkiſ un Preſnaſowſ, ka tee 18. nowembri 1879 raudſijuſchi gaiſā uſſpert Keiſara brauzeenu, 4 werſteſ no Aleſſandrowſkaſ; ekſploſija par laimi nenotikuſe.

3) Kwiatkowſkiſ, ka peedalijeſ pee ekploſijaſ ſagatawoſchanaſ Seemaspili.

4) Œhirajewſ, ka kopā ar Hartmani un ziteem gaiſā uſſpeħriſ bſelſežeta dambi pee Maſkawāſ.

5) Kwiatkowſkiſ un Œhirajewſ beſ tam wehl, ka peedalijuſcheeſ pee Lipezkaſ kongreſa.

6) Robitanſkiſ, Subkowſkiſ un Bulitiſch, ka lihbdſinajuſchi un weizinajuſchi firſta Krapotkina noſchauſchānu zaur Goldenbergu.

7) Buchs, Zukermaniſ, Iwanowa, Graſnowa, Kwiatkowſkiſ un Fignera, ka eerihkojuſchi ſlepenu drufatawu un drufajuſchi uſmuſinaſchanaſ rakſiſuſ.

8) Martinowſkiſ, ka peedalijeſ pee ſlepenahſ drufatawaſ.

9) Buchs, Zukermaniſ, Iwanowa, Graſnowa un Preſnaſowſ, ka ar eerotiſcheem pretojuſcheeſ polizejai, pee kam Preſnaſowſ nahwigi ſaſchahwiſ ſchweizeri Stepanowu.

Pehdigi wiſaſ perſonaſ, beſ ween Bulitiſcha, Drigo un Zukermana, apſuhħdſetaſ, ka dſihwojuſchaſ uſ neriktigahm paſehm.

Goldenbergſ.

Goldenbergſ, kaſ waſaru nomiriſ zeetumā un tiſ daudſ un plaſchi iſteizis par ſaweem lihbdſbeedreem, 6. majā 1880 dewa ſchahdaſ ſinaſ par ſewi paſchu:

Œſ ſaužoſ par Grigori Dawidowu Goldenbergu, eſmu 24 gaduſ weze, Œhiħdu tižibā, otruſ gildeſ tirgotaja deħlſ, dſimiſ Berdiſchewa, peħdigajā laiſā beſ amata dſihwoju uſ ſozialdumpigahſ partijaſ reħkina un eſmu neprezejeeſ. Mani wezakee dſihwo Kijewā, kur eſ apmekleju progimnaſiju lihbs 4. klaſai. 1874. g. tiſu nemtſ iſmekleſchānā, jo domaja, ka eſmu peedalijeſ pee prokurora palihga, Kottarewſka, nonahweſchanaſ. Noteeſat mani nenoteeſaja, bet adminiſtratiwā zelā noſuħtija mani Œholmogoroſ, Aſtrachanaſ gubernā, no kureeneſ driħſumā aiſbeħgu.

Pehž ſawaſ paħrleezinaſchanaſ eſmu ſozialijiſ, un peederu pilnigi terroriſtu pulkam, t. i. tam pulkam, kaſ beſ ſozialiſtu mahzibu iſplatiſchanaſ ſawā programā ari uſnehmiſ politiſko karu pret waldbibu, lai ſozialiſtu partija i eeguħtu teeſibu, klaiji paſtaħwet un un meerigi atihħtiteeſ. Par karofchanaſ lihbdſektēem eekatu: 1) agitaziju jauneku un kara-ſpeħka pulkā zaur adreſehm, luħgſchanaſ rakſteem u. t. j. pr., un 2) politiſkaſ ſleplawibaſ tiſ tad atkaujamaſ, ja zaur to teek iſniħzinata uſtižiba pret paſtaħwoſcho walſiſkaħrtibu un ja ſin perſonaſ uſ to zeenigaſ, t. i. ja winaſ ſozialiſtu partija i kaitigaſ. Zaur 2. febr. ſleplawibu man gribejaħſ 1) peerahdit, ka teeſcham peederu pee terroriſteem, 2) zaur teeſu apleezinat, ka Karlowaſ uniwerſiteteſ ſtudenti teeſcham peħrti uſ firſta Krapotkina pawehli no kaſakeem, 3) uſraħdit, ka politiſkaiſ noſeedſneekſ Fomenko zeetumā peħrtſ uſ Krapotkina pawehli, 4) peerahdit, ka Peterburgaſ uniwerſiteteſ ſtudenti peħrti uſ gubernatora Surowa pawehli, 5) paħrlabot melu pilno ſinowumu par ſtudentu peħrſchānu, kuru firſtiſ Krapotkiniſ eekſuħtija waldbibai un 6) lai nedomatu uſ zitahm perſonaħm, ka taħſ noſchahwūſchi firſtu Krapotkinu. — Taħlaħ runadamaſ, Goldenbergſ iſſaka, wiſiſch eſot aſſiniſ, ka terroriſti nebarijuſchi labi, iſleketodami politiſkaſ ſleplawibaſ, jo zaur to wini waldbibai paſchi eedewuſchi eerotiſchuſ roka, ari pret ſozialiſteem iſleekat taħduſ pat lihbdſektuſ, zeetuma moſaſ un karatawaſ; jo waldbiba ne kad newarot peekahpteetſ, un bareem ſmofot jauneki wiſuſ ſawuſ labakoſ gaduſ, un waldbiba beigaſ tomehr uſwareſchot. Wiſa ſoziala dſiħſchanaħſ un zenſchanaħſ tad tiſtu apſpeeſta uſ ilgaku laiku, tā ka wehlaħ buħtu janoſchehlo, ka terroriſti uſſaħluſchi ſtraħdat taħduſ negantuſ darbuſ. Tadeħt Goldenbergſ apnehmaħſ, aiſmiriſti wiſu, kaſ tam pret waldbibu, un iſſažit wiſu, kaſ tam ſinamaſ par ſozialiſtu partiju un winaſ darbeem, lai waldbiba zaur to tiſtu pee atſiħſchanaſ, ka terroriſti nebuħt naw tiſ breeſmigi, ka to doma, un lai wina tadeħt neleekat tiſ breeſmiguſ lihbdſektuſ, noteeſadama ſozialiſtuſ; jo wini taħ neſtraħdajot ſawa labuma peħž, bet paħrleezinati no ſawahm walſiſ pilſonu teeſibaħm.

Wiſi apſuhħdſete ir jauni žilwefi; wezakaſ wina ſtarpā ir Drigo (31 gaduſ), ſenaħ muiſchu paħrwaldneekſ Liſogubam, kaſ ſozialdumpigo noluhku deħl dewiſ wairaf ne ka 100,000 rubluſ. Wiſu jaunakā ir Fignera. Sihmejoteeſ uſ mahzibu, redſam, ka wiſaugſtaſto mahzibaſ ſaħwolli ſaſneedſiſ Bulitiſchſ, kaſ pabeidſiſ Kijewaſ uniwerſiteti; par wiſmaſaħ mahziteem uſſkatami abi atſleħgu kaiſtaji, Robitanſkiſ un Tichonowſ, un ſemneeze Graſnowa. Teem ziteem apſuhħdſeteem ir wideja iſgliħtiba, t. i. ne weenſ naw pabeidſiſ mahzibaſ kurſa kaħdā augſtikolā. — Tad wehl japeemin, ka apſuhħdſete nepeeder wiſ, ka ſenaħaſ prozeſeſ pee ſozialdumpigahſ partijaſ, bet pee „terroriſtu“ pulka, kaſ atſiħſiħreetſ no pirmahſ partijaſ.

Kahds wahrdufch par gaidamo fkolas awifi.

„Wehletos kad kahds ihfi un faprotami (t. i. faprotami ari preefch katra — ta faukta prafta) ufroftitu audfinafchanas un finibu pamatus — lai rastos labi laudis, kas tahs nodrutatu un puhletos faufchu ftrapa isplatit waj nu par wolti lapinas idalidami jeb par lehtu naudu pahrdodami — lai tehwi un mahtes lafitu fchahs lapinas un daritu pehz mihlestibas pamatigeem padomeem. . . . Bet warbuht par daudj buhſchu kahrojis!“

Ta wehlejahs preefch 100. gadeem bedfigais zilwezes kopejs, mums neaimirstamais genius, Pestalozis, un zif augsta un dahrga fchi wehleſchanahs wehl ſcho brihd — tif daudj wairaf peekriht mums Latweeſcheem ta wehletees. Lai nu gan Latweeſchu rakstneeziba wehl ne weena nodata naw deefin zif uſplaufufi, tad tomehr jau waram fche un te kraſchnu puſchkiti uſrahdit, bet ja praſam pehz paidagogiſkas rakstneezibas, pehz finibahm — nu lafitajs, te mums kaunigi janofarkft to maſo wahrdinu „naw“ par luhpahm laifhot. Nelaika, godam peeminama, Krogſemja un wehl daſchu beſparteiſſkee pirmee mehginajumi rahdija zetu un pirmas fteedes eebraukdami modinaja dſihwibu darbiba. Tomehr maſ ween fur radahs paidagogiſka darbiba rakstneeziba. Nelaikim Kronwaldam eeſnauſchotees uſ muhſchibu gandriht ir wiſi dſihwee lihdi eeſnauhdahs.

Tagad pehz ſmagas naktis tumſibas mums parahdahs pirmais jauks gaimas ſtarinſch, kurfch deemſchehl daſchadahm grabaſchahm apchnots. Mehſ laſam melnu uſ balta ſinu, par fkolas awifi, kura 1881. gada apſola pateefi parahditees Latweeſcheem.

Leeta jo ſwariga, tadeht buhs atlaufs kahds wahros deht tuwatas eepaſiſchjanahs ar to.

Heinrich, warbuht latwiſki, Indrikis Spalwin, agraf Spalwingf lgs laidis wiſeem labeem zilweeem paſinojumu, luhgumu un iſſkaidrojumu, kurfch zaur zeen. baſnizas kungu nu nonahjis muhſu, ſkolotaju rokās. No ſchahs ſinas deefgan labi war manit „jaunas awiſee“ (?—) (rakſturi) karakteri, mehrki un nahkſochu ſtahwokli.

Wiſpirms Sp. l. aifrahda uſ „ſkolas awiſes“ derigumu; tad, — ka leeta daudſreis wiſpahrigās ſkolotaju konferenzes garlaizigi pahrrunata, komehr beidsot uſ Dikku baſnizas kunga preeſchlitumu Walmeeras aprinka ſkolotaju konferenze peekrituſi „ſkolas awifi“ dibinat. Pee tam luhguſe Sengebuſch lgu, lai uſaizinat tamdeht „Tautas beedri“ paplaſchinat zaur ko tad zeltos Latweeſcheem ſawa ihpaſcha ſkolas awiſe, kaut maſa mehra.

Tad Sp. l. iſſaka W. ſkol. ſapulzei ſirſnigu pateizibu ka ta, tai brihdi kad wiſch, par T. b. paplaſchjanafchanu jau ſen gadus domadams, tomehr newarejis iſgudrot ka to iſdarit, eſot nu iſrahwuſi to no nedeenam tam par zeta rahditaju uſmeſdamees. Uſ ſcho wiſpahrigu Latwijas ſkolotaju wehleſchanos tad nu ar 1881. gadu buhſchot iſdot Latw. T. b. peelikumu tif beechi zif wajadſigs, diwreis tif leelu ka lihdi ſchim, zaur ko zelfchotees „ſkolas lapai“ peederiga un peeteekofit data.

Aijnirdams ſawu paplaſchinato „peelikumu“ Sp. l. newar aifmirſi ta weeta atkal eeſweeſt ſkolas awifi un tad „ſkolas lapu“ un uſaizinat Latwijas ſkolotajus lihdiſtrahdat, kas jau ſaprotams toti wehlejama leeta.

Pehz „ſkolas lapas“ weeta eerodahs atkal „ſkolas awiſe“, kuras wajadſibas apmehroſchana neſtahw wiſ, ſkolas dſihwes, darba un apſtahktu, bet ſkolotaju rokās. Tapat, ja to neapſteleſchot, tad peerahdiſchot ſchas awiſes newajadſibu un ar tuſſchu mazinu ne ka ne-eeſpehjet. Tifai tadeht uſluhdi lafitajus, ne pa ſimteem bet tif pulkos, pa tuhſtoſcheem kopā ſadotees, lai nodibinatu „ſkolas lapas“ droſchu paſtahweſchjanu. Tahlat Sp. l. tautas labklaſchjanahs labad nepa-augſtina wiſ ſawas awiſes maſu; bet par to paſchu ar newarot ſolit wairaf ka weenu un — kahdreis diwas „ſkolas lapas“ — (waj ſchi lapa naw tas pats p. T. b. peelikums?) Ta pate ſenafā zena padarot awiſes tureſchjanu toti pee-ſjamu un tadeht pehz Sp. l. domahm abonentu ſkaitfam wajadſetu eewehrojami augt, ta ka waretu jo projam domat uſ Tautas beedra paplaſchjanafchanu. „Schis tas mehrkis pehz kura mums jadsenahs,“ ſaka Sp. l. un ſcha mehrka panahſchana ſahw, tauta un ſkolotaji, juhſu rokās; tadeht ſkolotajeem leela mehra japee-balahs pee ſcha mehrka panahſchanas, par ko Sp. lgam, ka pats ſaka, preeks un gods.

Programs ſchirts 4. nodatās, kuras pehz ſatura buhſchot

ſchahdas: garati rakſti par ſkolas wajadſibahm un ihſati, un wehl kahdi ſihfumi.

Tif tahl Sp. l. ar ſawu luhgumu un paſinojumu. To iſlaſtjuſchi eeſahkham pahrdomat, kura no ſchahm trim paſinojumā un luhgumā iſdaudſinatahm awiſeem teefcham buhs ta ihſtenā, kura nu ſteidsjami japastelle un par kuru jaruhpejahs — waj „ſkolas awiſe“, waj „ſkolas lapa“, waj „L. taut. beedr.“ jeb paplaſchinatais „peelikums“ un redſi, Spalw. l. wiſi tee wahrdi weenadā noſihmē: wiſu daudſinato wahrdu weeta iſnahk tifai paleelinats Latw. t. beedr. peelikums, pehz Sp. l. apſolijuma warbuht lihdi 18 reis par gadu, fur buhs warbuht 18 puſloſknes (tas ir 9 weſelas loſknes) preefch ſkolahm nowehletas. Lai nu ſkolotajs eeguhtu ſchahs „latwiſku ſtolu ſinu loſknes, tam ja-iſtehere 235 kap. un jatura waj gribofcham waj negribofcham T. beedr. Tam katra ſkolas ſinu loſkne maſkabs 26 kap. — Spalwinam ta zena iſleekas lehta — bet waj wehl fur atrodam tif dahrga latwiſka grahmata! Pat breeſmigi dahrgās, neaſahs nahtras par kapeiku lehtakas. No ta redſam ka iſdaudſinatais mehrkis naw ihſti ſkolas awifi ſelmet un winas labumam kalpot, bet tif zita mehrka labad mehginat ſpeluleeret. Ja eeſtatamee, T. b. dſihwes gahjumā tad leeta paleef ſkaidraka.

ſchi jauki glaimodamā balſs, kura tagad „ſkolas awiſei“ grib tifai maſu L. t. beedra ſuhriti nowehlet, nahk no tahs paſchas puſes, no kuras, dibinot Latw. t. b., atſkaneja it ka weena ſauzeja balſs tuſkneſi L. t. b., ka wiſi Latweeſchu laifrakſti eſot ſamaitati un no tikumibas zeta noklihduſchi. ſchi balſs nahk, pehz ſawa zehlonā no tahs puſes, kura pa leelakai balai pee tautibas kopſchanas no meenas puſes rehgojas to pazelt, bet no otras atkal ironiſki ſaweebjotees to paſchu, daſchfahrt nemanot, luhko noplehſt. ſchihſ balſs zehlons meſleſjams to wihru kruhtis, kas L. t. b. kuhmās ſtahwedami to ar ſaweem graſcheem audſinaja, lai lafitaju buhtu waj weens jeb dimi, ja tif buhtu Latweeſchi no ſamaitaſchanas glahbti. Latweeſchi ſawa ſamaitaſchana gahja ſawu zetu uſ preefchu un ſkatahs tagad ſeedofchai nahfotnei azis. Tadeht augſchejee ſauzeeni bija iſbkauti wehja un, tee ir ſawā kabatā, dukatu weeta eeguwu tif wehju. Ta pate balſs pazetahs no ta paſcha ſirdeſ laſtina no kureenes pehzal atſkaneja: „Kas augt grib lai audſinajas pats, mehſ wairs no ſawas kules pee tautas labklaſchjanas weizinaſchanas neupureſim, nedi ar tuhſtoſchus maſfaſim, tif fur kahdas maſas ſpelulazijas, ja wareſim — nu — to gan — ja tew mihto audſelni uſ preefchu teefcham ſlimi ap buhſchu buhs!!“

ſchi nu, ka rahdahs, ir tahda maſina ſpelulazijina, kura ſpehjuſi gudri flehptees ſem glaumas apſegas un ruhpejas wairaf par Tautas beedra abonentu peewillſchjanu ne ka kalpot ihſtai ſkolas awiſes dibinaſchanas leetai — jo zitadi mehſ nelafitu wiſ glaimodamas eeſeifchjanas: „ſkolas awiſe“, „ſkolas lapa“ un beidsot tif dabutu maſu L. tautas beedram peelikpinatu ſuhriti; zitadi nebuhtu peeſolits, warbuht bedfigas ſkolas labklaſchjanu kopdamās rindinas, dot ſajauktas ar Taut. beedr. pelawahm.

Ka ihpaſcha „ſkolas awiſe“ Latweeſcheem wajadſiga un nepeezeefchami wajadſiga, tam nebuhs gan ne weens, ne ſkolotajs — ne ari kahds zits leetas pratejs preti un tam paſcham ar ſinams peekrita Walmeeras ſkolotaju ſapulze uſ Bernhard l. preeſchlitumu. Bet waj meera ar ſchahs leetas tahlakeem iſſtrahdajumeem? Waj tur ari ſapulzei weenbalſigas domas? — gan maſ tizams. Ja gan, kad uſaizinaja ta fauktas ſkolas awiſes deht turet Tautas beedri, tad gandriht wiſi ſkolotaji darija to preeku un pazeldamees apnehmahs to darit ar mihtu praht, beſ ween kahdi, kas atradahs pakal ziteem. — Bet praſim teem, zif no wineem ſkolas lapinu deht T. b. pateefbā turehs? Te eekriht prohtā zeen. paidagoga Diſterwega wahrdi, kuras tas uſ Wahzijas ſkolotajeem runajis, bet kuri tomehr ne maſaf uſ Latweeſchu ſkolotajeem ſihmejahs un tee ir ſchee: „Starp ſkolotajeem ir daudj tahdu, kuri tif tahl noklihduſchi, ka teem paſtahwigas, ſpehzigas darbibas un jaunas, brihwas dſihwes eedomas lihdi pamateem ir iſjuduſchas. ſchi ir wiſur ſajuhtama, breeſmiga leeta.“ Bet lai buhtu ka buhdams, te tif gribu ka Walm. konferenzes lihdiſdalibneeks iſteikt ſawas domas ſkolas awiſes dibinaſchanas leeta. Buhtu gan wehlejams, ka ſcho leetu nemtu ſpehzigu wihri ſawās rokās, iſbotu to paſtahwigu un ne wiſ aif otras, warbuht jau pagahjuſchās awiſes ſpelulazijas. Zerams ka Augſta waldbiba nebuht neleegtu paſtahwigas ſkolas awiſes iſdoſchjanu.

Par winas pastahefchanu waram to fajit: Kad ar skolas awise katra nebelā reiṣ ne-īsnahktu, par to leela nelaiṁe naw — lai īsnahktu par mehneṣi weens numurs; tas waretu buht wairaf loṣnes leels — tā ka zitu tautu paidagogiṣkee un ziti ſhurnali. — Beṣ tam awise buhtu jawada un jaṣaṣtahda tahdā garā, ka winas rakṣi nebuhtu tiṣtai tai nebelai derigi, kad lapinas top drufatas, bet paṣilatu prahtu ari kura katra brihdi. Un ja redakzija ſtraḥdatu bedṣigi un parahditu, ka neweb wiṣ leelidamees tirgū pelawas, tad to waram pilnigi pahrlēezinati papreeṣṣḥ ſlubinat, ka netruḥṣ wiṣ kreetna darba zeenitaju un nebuḥ wiṣ, tā Sp. f. faṣa: „Redakzija war rakṣit tā griḥ, kad nelaja winas rakṣtu tad ta newar ſtraḥdat ka tautas labuma deḥt wajadṣigs.“ Latweeṣcheem lai wairṣ nelaiṣa ſmiltis azis — kreetnṣ darbs atrod zeeniṣchanu; kweeṣchu graudinus ziṣ ſpeḥdami glabajam ſelta traufōs, bet pelawas — nu taḥs jau jawehti, lai no graudeem atṣḥkiras, lai paleeṣ weḥjam par laupijumu. Waj nelaiṣei Peterb. awiṣei truhla laṣitaju! Weḥl tagad firmgalwiṣ, triḥzedamā rolā, wezu lapinu turedams faṣa: „Ta bija gan awiṣe, tur wareja praḥts dabut ſpiṣṣinadamu baribu.“

Ta tad „skolas awiṣes“ leetā manas domas buhtu ſḥaḥs: ja Spolwina ſga wahrdeem darbi blaṣam, tad lai nem skolas awiṣes iṣdoṣchanu ſawās rolās, bet lai iṣdod patṣahwigu, ſewiṣḥki ſkolas awiṣi un, ne wiṣ kaut kaḥdu kompuṣtu.

Zaur ſkolas awiṣes zeṣḥchanos buhtu ziṣ ne ziṣ iṣdelbets ſaḥpiḥi fajūṣtais truhkums ſkolas dṣiḥwē, ſkolotaji weenotos fajehdſeenōs, ſtraḥdatu wairaf weenā garā un juṣtōs wairaf ka weenas eḥṣas buḥwetaji un weenu zenteenu lopeji. Un kaṣ eedroṣḥinatos kopiga ſpeḥka darbu neezinat, kam ziṣwezes labḥḥaṣḥanas weizinaṣhana pamatam un mehṣtam liṣti.

Bet waj nebuḥṣim liḥdṣ ar Peṣtalozzi par daudṣ weḥlejuṣchees.

Par beedribu gada-grahmatu.

Beedribas ſadṣiḥwes wajadṣiba un ſweḥtiba wiṣpahr atṣiḥta. To leezina paṣtaḥwoṣḥaḥs un arweenu weḥl no jauna zeldamahs beedribas. Jo wajadṣigaṣ winas ſḥo laiḥu ſkolotai paaudṣei, kaṣ ſajuḥt nerimdamu ſinkahribu uṣ garu paṣilajōṣḥaḥm darboṣḥanahm un ilgoṣchanos peḥz deriga laika kaṣeḥka. Paṣtaḥwoṣḥaḥs beedribas to katra ſawā aprinḥi peḥz eeṣpeḥjas un apṣtaḥkēem ſeḥmejuṣḥas. Tomeḥr paṣḥu beedribu darbi neṣtaḥw ziti ar ziteem ne kaḥdā ſakarā, nedṣ pahṣṣkatā. Saḥaru un pahṣṣkatu pahṣ beedribahm par wojadṣigu atṣinis, greeṣḥos pee beedribu godajamahm preeṣḥneezibahm ar luḥgumu: weenotees beedribu gada graḥmatas iṣdoṣchanā. Tahdā graḥmatā waretu eefahṣrtot wiṣadas ſinas pahṣ beeoribahm. Zaur to katras beedribas ſawrupdṣiḥwe paṣiḥtu par kopdṣiḥwi. Talab luḥdṣu it laiṣni beedribu god. preeṣḥneezibas, weḥḥalāis liḥdṣ 1. dezeṣbram man peeṣuḥtit ſinōjumus uṣ ſḥaḥdeem jautajumeem:

- 1) Kaḥds beedribas wahrōs un kad dibinata?
- 2) Preeṣḥneeka un dirigenta wahrōs.
- 3) Ziṣ un kaḥdi iṣriḥḥojumi pag. gada preeṣḥḥā nahḥuṣḥi?
- 4) Kaḥdas eetaḥdes (biblioteka u. t. pr.) kauṣḥu labḥḥaṣḥanai?
- 5) Aḥgabala ſawadibas; publiḥas peedaliṣḥanahs u. t. t.

Labpraḥt ari weḥḥetos kaḥdas no beedribas turetahm ſwarigakaḥm runahm waj preeṣḥḥlaṣḥjumeem. No Weetalwas labd. beedribas pabalṣitam, man ir eeṣpeḥjams, ſḥo darbu uṣnemtees. Ka ſḥis uṣnehmums nebuḥṣ ne kaḥds pelnas darbs, no ta war katrs pahrlēezinats buht un nebuhtu tapeḥz zeen. beedribahm turpmahu noṣajijumu deḥt lo ſḥaḥbitees un baṣlotees. Pati leeta ir tiṣ ſḥaidra, ka plaṣḥaḥus tulḥojumus turu par gluṣḥi weltigeem. Zitas zeen. Latw. laikrakṣtu redakzijas laiṣni luḥdṣu, ſḥo uṣaizinajumu leetas labā ari ſawās lapās uṣnemt. Uṣ draudṣigu un uṣtizigu peedaliṣḥanos laiṣni uṣluḥdṣi zeen. beedribas

K a l n i n ḥ ḥ

Weetalwas draudṣes ſkolotajs.

Daiḥadas ſinas.

No Geṣḥḥemes.

Peterburgā, 31. oktobri. „Wald. Weḥṣneṣi“ iṣslubinatṣ kara-teeṣas ſpreedums: wiṣi 16 apṣuḥdṣetee atṣiḥti par mainigeem. Kwatḥowṣṣis, ſḥirajews, Tiḥonowṣ, Olladṣis un

Geṣeṣnaḥowṣ paṣarami. Peḥdigeē 11 noteefatee leelami pee ſoda darbeem, kaṣna rakṣuṣwēs: Sundelawiṣḥs uṣ nenofajitu laiḥu; Robiḥanṣis, Buḥs un Subḥowṣis uṣ 20 gadeem; Zulermans, Buṣitiḥs, Martinowṣṣis un Drigo uṣ 15 gadeem; fabriḥās: Zwanowṣ, Graṣnowṣ un Fignera uṣ 15 gadeem. Beṣ tam teefa noṣpreeduje luḥgt, lai paweeḥlinatu ſodu ſḥaḥdā ſinā: pee ſoda darbeem fabriḥās liḥt Zulermani uṣ 8, Zwanowu uṣ 4 gadeem, Sibiriḥā noṣuḥtit Figneri un Graṣnowu un Tomṣkas gubernā Buṣitiḥḥu un Drigo.

Peterburgā, 3. nowembri. Peeliḥums pee „Wald. Weḥṣn.“ ſino: ſḥejeenes kara aprinḥa teefaṣ paṣiḥṣtamais ſpreedums politiṣkā projeṣē ir no Peterburgas kara apḥabala pagaidu komandeera, generala Koṣtanda, ar daṣḥahm paweeḥlinaṣḥanahm apṣiṣprinats. Keiṣara Maḥeṣtete Wiṣuṣḥehliḥi noleḥma, ka, no 5 uṣ nahwi noṣoditeem, pee ſḥirajewa, Tiḥonowa un Olladṣka ſpreedums japaḥrweḥṣḥḥ ſoda-darbōs uṣ dṣiḥwes muḥḥḥu.

Rigaṣ Latw. teatriṣ. Sweḥtdeen, 16. nombr. bija 5. teatra iṣraḥdiṣhana ſḥini ſeṣonā. Uṣwestas tiḥa triḥs luḥgas, no kuraḥm pirmā „Rambara ſulainis,“ joḥu-luga 1 zehleena, latw. no B. Pławeneeka tiḥa pirmo reiṣi iṣraḥdita. Luga pate ir deeṣgan wahja, beṣ kaḥda kodoliga ſatura. Beṣ tam winā daṣḥas lomas, ka par peem. graṣa loma un daṣḥas maṣakas, tiḥa wahji iṣraḥditas. Peeminams buhtu, ka greṣeene (Roṣit koṣene) un Anete (Seltin koṣene) labi ſawas lomas iṣraḥdija. Ari ar Bruneneeka ſga kambara ſulaini wareja buht meerā. — Oṣra luga bija „Weena taṣe teḥjas,“ joḥu-luga 1 zehleena, latw. no A. Poreṣḥa. No ſḥiḥs luḥgas jaṣata, ka ta weḥl daṣḥu labu reiṣi wareḥs tiḥt iṣraḥdita un arweenu publiḥas paṣiṣḥanū atradiḥs. Loti labi mums paṣiḥa Allunana ſga paṣiḥṣtais ſeṣreṣers Ziniṣ. Ari Uṣpiṣḥa ſgam Joṣeṣ labi iṣdewahs. Ne tiḥ labi iṣdewahs Seltin koṣei Geṣmanze un Poreṣḥ ſgm Geiṣriḥs. Tiḥḥab pate iṣtureṣḥanahs, ka eri abeju apḥeḥṣs, ne kaḥdā wiḥṣē ne-iṣraḥdija muṣḥneekus. — Weidṣot tiḥa uṣwesta paṣiḥṣtamā operete „Muḥzeneeks un muḥzeneze“ no A. Allunana. ſḥini luḥgā meḥs Wuṣ koṣeni maḥziḥamees ka dṣeedataju paṣiḥt. Lai gan winai naw ne kaḥds ſlawejams baṣs, tomeḥr winas Greetina mums itin brangi paṣiḥa, un mums japreezajaḥs, ka wina ſḥo lomu bija uṣnehmuṣees, jo zitadi nebuhtu eeṣpeḥjams biḥis, ſḥo opereti uṣwest. Ja winai iṣdotos detoneereṣchanu un tremoleereṣchanu, to meḥs ſḥoreiṣ pee winas dṣeedaṣḥanas pamanijam, noweḥṣṣt, tad meḥs winu ar jo daudṣ leelaku labpaṣiṣḥanū kḥauṣitos. ſḥwarza ſga Dundurneeks, Allunana ſga Zahiṣ un Poreṣḥa ſga Martiṣḥ mums jau no agraṣajeem laiṣeem labā atminā; ari ſḥoreiṣ tee publiḥas paṣiṣḥanū eemantoja. Japreezajaḥs, ka teatriṣ bija labi, apmekṣets, kaṣ ari peerahda, ka muḥṣu teatriṣ ſaḥl publiḥai atḥal paṣiḥt. — † † —

Zi Rigaṣ. ſḥejeenes Geṣtrudes baṣniḥa ir jaunū altara bildi dabujuṣe, kuru kaḥds wezṣ draudṣes-loḥekṣis, kaṣ jau wairaf gabus Peterburgā dṣiḥwo, dahwinajis. Bilbe iṣraḥda to brihdi, kura Kriṣtus Geṣḥsemanes dahriā treṣḥā laḥgā Deemu luḥdṣi un kad winam taṣ engelis no debēṣim parahdahs un winu ſiṣpina.

Zi Siguldes. Kaḥdas nebelas atpaṣat, kad muḥṣu walṣis St. frogā jau wiṣi bija pee meera, ſaḥl kaḥds peepeṣḥi kḥauwetees pee augṣḥgala durwim. Kroḥseneeka deḥṣ eet raudṣit kaṣ dauṣaḥs; bet atḥahdajotees, ka turpat reiṣ naḥti eeṣḥā laiṣḥot bija eelaiduḥi raṣbaimeekus, kaṣ tos neṣḥehliḥi toreiṣ aplaupijuṣḥi, winṣḥ eekam durwis atṣḥaḥwiṣ, waiza: „kaṣ tur ir?“ Teel atbildets: „zeṣeneeks.“ „Luḥdṣu ejaṣ pee otrahm durwim, taḥs ir walahm tadeḥt, ka ſḥenka kambari weḥl beg uguns.“ ſḥenka kambari kroḥseneeka deḥṣ ſagaida zela weeṣu, kaṣ iṣṣkataḥs peḥz gobiga ziḥwela. Ka peḥzat iṣraḥdijaḥs, ſḥē iṣṣkata bija kraḥpuṣe. Zeṣeneeka ſaṣweizinaṣḥanahs wahrdi bija ſḥee: „kurinatu iṣtabu, tuḥḥit!“ Kroḥseneeka deḥṣ eedēṣinajis ſwezi, eelaiṣḥ weeṣu weeṣu-iṣtabā. Tur zeṣeneeks eegahḥis eebreḥzahs: „Zahzi, waj nonems zepuri.“ Uṣ laukeem ir wairaf paraṣṣ iṣtabā ſehdet ar wiḥu zepuri, kaṣ naw nej noṣeegums nej netiḥums. Kroḥseneeka deḥṣ waiza: „ar to man tagad runat ir gods.“ Tē waizatais kḥuḥp winam kḥuḥtis un purina to tā zitreiṣ wezṣ kapralis reḥkḥti. Weidṣot ſtaḥj wirṣū werdoṣḥu uḥdeni. Sinams, ka no tahda trala ziḥwela baividamees, ta paḥeḥreḥjuma newareja iṣpildit. Paḥarōjis ſirḥus zeṣeneeks aiṣbrauz.

Peḥz tam kroḥseneeks teel aizinats pee brugu-teeṣas, kur tam paṣlubina ka eṣot jamatṣā 25 rubḥi ſtraḥpes, tadeḥt ka eṣot rupji uṣwe-dees. Kroḥseneeks ar ſpreedumu naw wiṣ meerā, bet ſuḥdṣi taḥḥat.

Si Kr. Zefcheem. Diktana-tehms fchim pagastam ir rahdijis mihligalu un loipnigalu waigu, ne ka dascham labam zitam pagastam. Tas Augstam Kronim renti maksadams naw zeetis parestibas, — Rente bija gaušchi lehta. Tagad scha pagasta fainneeki wist ir gruntineeki. Ari fawas gruntes tee mantoja no Krona par deesgan lehtu zenu, ta ka daschs labs jau to Augstam Kronim aismaksajis. Ta fainneezibas fina fchis pagasts naw ziteem pakata palizis, bet knaschi ir peldejis laika straumei lihds.

Kur pagasts ta ir gahdajis par materialigo ujsplaukschanu un usfelschanu, tur ari buhtu jadoma, ka tas tapat ar nopeetnibu un stingribu gahda par fawas jaunās pa-audses gara isflopschanu un is-dailefchanu. Bet deemschehl, skolas labumu leekahs wehl ne wifai atfinuschi, ka to leezina ta buhschana, ka daschi til ar peespeefchanu fuhra fawus behrnus skolā un pa leelakai dakai til tahs trihs likumigās seemas. Skolā eestahjoschos behrnu atrodahs wehl laba dala, kura pat ne burtu siches nepasihst. Otra buhschana ir ta, kas leezina par to, ka fchis pagasts wehl naw pilnigi atfinis skolas labuma, ka tas par skolas apfopschanu pehbejos pahri gadōs gandrihs nemas neruhpejahs. Ihpascha skolās nama fchim pagastam naw; bet pagasta seemas skola teel notureta pagasta teefas namā, kuresch pastahw itai is diwahm istabahm, no kurahm leelaka kalpo klajei, kura ari ir skolenu ehdamā-un gulamā-istaba un auffsā seemas laika ari peeleekamais kambaris un masaka — ihstā pagasta fapultschu weeta — skolotaja dshwoflim. Apfopta fchi ehla fchim brihscham neteel. Sumts ir no laika foba tā fagrausts, ka leetnim lihstot un fneegam atluhstot uhdens zaur gree-steem gahschahs istabās. Pafschōs ipihd zaurumi ka Zahna-tahrpini wafarā jalā jahle. Naug, zil mehš kahri pehz gaismas! Kas muhs wairs war faukt par Maleneescheem! Wehisch kaujahs ka pa peedarbu un pat sneega kupeninas fakrahjahs faktōs. Ak ja, par to jau atkal pagasta teefas deenās fanahfufchee pilda fchihš telpas ar duhmeem, kā beeseem, filteem mahlonem; jo tal „tur duhmi, tur fiktums.“

Schōs fildōs mahfōnds dabu til ilgi elpot un filditees, kamehr tee pa faktu zaurumeem isfkuhst laukā un to weetu nu atkal eenem faltee wehji. Lai pret fcheem neluhgteem weeseem waretu fargatees, tad skolotajam un skoloneem ir jagehrbjahs jo beejōs, fildōs uswalkōs. Zil weikli un kā nu tā gehrbees skolens war strahdat rokas puhfchadams un kahjas klabinadams, to lai spreesch zeen, lastaji un lastajas. — Teefas namā neder skolu noturet iadeht, ka 1) skola teel alajch trauzeta fawā darbā; 2) ta teel pat weselahm deenahm notaweta un 3) fanahfufchee daschs deesgan prasti runa un joko, kas behrnus war weegli eemainot tillibas finā. — Skolas dshwei ir nepeespeefchama wajadsiba „noejamā-weeta.“ Ari tahs naw. Gan nepeteefoscha un pat smahdejama ir scha pagasta skolās eerikte, tomehr tē waretu kad ne wairaf tatschupeenahzigi apfopt. Gemehrojot to, ka skolā naw til ween sinibas jamahza, bet otrahrt ari skolās usdewums ir skoloneem modinat kahribas, ihibas un spodribas juhtas ne ween klajē, bet ari ahrypūs klajēs, ar kahdeem truhlumeem un grubtumeem nu tē gan naw jakaujahs; un treschfahrt skolās usdewums ir isaudfinat „weselus“ pagasta lozeklus nahkamibai. Bet fchahdā neapfoptā skolā kluhst wahrti atwehrti daschahm flimibahm un tā skolenu meefa nowahrēsinata. Kad nu tas teefa, ka „weselā meefā til wesels gars mahjo,“ tad gan leela atbildiba gut us teem, kam par to bija jaruhpejahs, jagahda un jakopi.

Ne ween pee skolās apfopschanas naw gahdaschanas, bet ari pee mahzifchanas lihdselleem tahs truhst. Zeen. Stolla mahzitajs eewehrodams, ka geografija naw or sekmi mahzama bes fahrtehm, dahwinaja fchai skolai trihs feenas fahrtes: Ciropas, Palestinas un Baltijas gubernu fahrtes, par to tam nahkahs pateiziba. Preefch dseedat mahzifchanas fchini pagasta skolā naw ne kahda musikas instrumenta. Walfis weetneeku pulks gan tā eegahdaschanai wajadsigo naudu atwehlejis. Bet iadeht ta ne-eegahdā? tas naw finams. Tahdā behdigā buhschanā atrodahs scha pagasta skola deminpadsmitā — gaismas — gadu-fimteni.

Scho rindianu rakstijajs buhs pilnigi fawu noluhku panahzis, ja zaur tahm kluhs fchihš skolās labofchana, awgahdaschana un eegrofschana panahsta, tā, kā skolās dshwes wajadsibas to prasa no teem, kam tas ir usfizets. Tuwaitis.

Wilna. „Wilnas wehstinesis“ pastahsta fchahdu atgadijumu kas preefch kahdahm deenahm Wilnā notizis. Dostandschogla zigaru un papirofu bodē eenahf kahds nepasihstams, smalti gehrbees fungs, as padufē tureja fijoies. Kad fchis kahdas pahri pazinas papirofu

bija nopirzis, tad winsch luhdja bodes selli, waj fawas fijoies un pirtos papirofus uf kahdu brihtinu newarot bodē atstahst; winam esot wehl kahdā bodē kas pehrlams, tad winsch atnahfshot atpakal un fawas leetas panemshot. Loipnigais bodes sellis luhgumu apsolahs ispilbit un tā tad fwefchais fungs, fijoies un papirofus atstahdams, is bodes aiseet. Drihs pehz tam eenahf (tant paschā bodē) kahds zits smalks fungs un fijoies eeraudsidams prasa, waj winam neatkautu fijoies drufzin fpehleschanā pamehginat. Saprotams winam tas neteel leegts. Tilklihds winsch drufzinu paspehlejis, winsch teel no fijoies jaukas fkanas wifai aifgrahbts, fazidams, ka winsch uf wifadu wihst gribot fchihš fijoies pirtt. Winsch par tahm uf pehdahm dotu 1000 rub. un ja wajadsetu, ari kahdus fimtus wehl wairaf. To fazidams winsch isnem 200 rublu is kabatas un toš noleef par rokas naudu, lai winsch buhtu drofchs, ka winsch dabutu fijoies pirtt. Diwi fimts rublu atstahdams, winsch bodes sellim usdod fawu adrest, proti kurā weefnizā un kahdā numurā winsch dshwojot un tad aiseet. Ne-ilgi pehz tam atnahf pirmis fungs atpakal un grib fawas fijoies un papirofus fanemt. Bodes sellis fwefcham fungam prasa, waj tas fawas fijoies nepahrdotu. „Kapehz nē,“ tas atteiz, „kad man labi famakfa.“ Tē nu manigam bodes sellim eefchaujahs prahtā, ka pee fchihš fijoju andeles waretu kahdus pahri fimti rublu nopelnit un tapehz ranga fijoies no fwefchā funga pirtt. Weigās ari winam isdohahs, fijoies par 500 rub. nopirtt. Kas nu ir laimigaks par muhsu bodes selli? 500 rub. ir drofchi pelniti, jo minetais fijoju mihlotajs wismasaki 1000 rub. famakfahs. Bet wehlat muhsu bodes sellim fchi leeta paleef apdomigala; jo paeet weena deena, paeet otra deena, bet fijoju mihlotajs jeb pirzejs nerahdahs. Lai wifahm fchahbigahm domahm waretu galu padarit, bodes sellis nosuhra uf apfihmeto weefnizu un tur leef pehz mineta funga apwajzatees; bet kā winsch istrufhtahs, atbildi dabudams, ka pa wifam tahda funga weefnizā ne-esot bijis. Tē nu wifa leeta nahza gaisma: abi smalkes fungi bija smalki bleh-fchi bijusch, kas fijoju pahrdofchanu fawā starpā eepreefchu bija is-gudrojusch, lai waretu bodes selli uf pelnu fahrdinat un tā tad peewilt. Tas nu wineem pilnigi bija isbewees. Bodes sellis bija fawus 300 rub. pasaudesis, jo fijoies bija tahdas, to par 8 rub. war bodē dabut pirtt. Treschā deenā sellis dabuja par pilsehtas pasti wehstuli, kurā fwefchais fungs pateizahs par teem 300 rub. kas winam loti derigi preefch zela naudas.

Bahstas pahr politifu.

Wahzija. Schihdu jautajuma apspreefchana Pruhfchu landtagā pirmdeen tifa pabeigta. Runas fchoreis bija wehl karstakas ne kā festdeen. No ultramontanu pufes Bachems isskaidroja, ka dufmas pret Schihdeem zehlfufchahs ne wis no fkaudibas pret winu bagatibu, bet no tam, ka Schihdi fcho bagatibu fakrahjot zaur nekreetneem, negodigeem lihdselleem, un tad eenemot, augstaku dshwes stahwolli un warot fawus behrnus labaki list audfinat ne kā ziti laudis. Tahlat Bachems usrahdija uf Schihdu awifchu (t. i. no Schihdeem isdotu awifchu) isturefchanos pret kristigu tizibu, un ihpaschi katolu garidsneeleem un muhkeem. Pastahwigi teefot issobots un issmeets, kas kristigam zil-welam fwehts. Tautas weetneeks Richters (no progresiteem) Bachemom gan atbildeja, ka tas ne-esot zaur statistikeem skaitleem peerahdijis, ka Schihdi pateefi pa leelakai dakai fakrahjot mantu zaur nekreetneem lihdselleem, bet fchai finā Bachema wahrdū taisniba no wifkem tifa fajusta. Til ween tas no Schihdu pretineeleem pret to isredsetais lihdsellis, Schihdu isslehgschana no walfis amateem, tē newar ne to lihdsjet, jo tee Schihdi, kas atrodahs walfis amatōs, tal nekrahj mantu zaur nekreetneem lihdselleem. Turpretim paredsams, ka Schihdu is-flehgschana no fcheem amateem toš peespeedihs wehl wairaf, ne kā lihds fchim meklet pelnu zaur pahrmesteem nekreetneem lihdselleem. Tai paschā garā kā Bachems, til wehl plafchaki runaja pilsmahzitajs Stelers, kas turahs pee konserwatiweem. Winsch isskaidroja zaur daudf peemehreem Schihdu awifchu, ihpaschi joku awifchu, isturefchanos ne ween pret katolu, bet ari pret protestantu garidsneeleem. Tahlat Stelers aistahweja kristigahs sozialistu partijas dibinaschanu un dasch-fahrt usbruka faweem pretineeleem til fihwi, ka iszehlahs leels trofknis. No liberalu pufes, kas Schihdus aistahweja, eewehrojama Richtera runa. Fchi mehrkis gan, kā arweenu, wairaf bija, pretineeleem dot fahpigus zirteenus, ne kā pateef panahst taisnibu, bet weenu loti

pareisu wahrdu Richters pee tam issazija, proti ka Schihdu pretineeku agitazija wairaf gribot fahdet liberaleem, ne ka Schihdeem. Schee pehdejee pa leelafai datai turahs pee liberalas partijas un eenem winā beeschi loti swarigu stahwākli. Ja nu isdodahs Schihdus labi nospeest, tad zaur to pa datai ari teel nospeesti liberali. Tā tad Richters usrahbija, ka zirteens gan Schihdeem teefot dots, bet esot no-domats pret liberaleem. Richteram taisniba, bet naw noleedsams, ka konserwatiweem schis zirteens labi isdeweess. Nihdichana pret Schihdeem buhs konserwatiweem pee nahloshahm tautas weetneeku zelschannahm labs lihdsellis preeksh kauschu atbaidichanas no liberaleem. Ari wisa schi Schihdu jautajuma apspreechana tautas weetneeku fapulzē wairaf atnesufe pelnas konserwatiweem, ne ka liberaleem. Runas, ka faprotams, netika turetas deht pretineeku pahreelinaschanas tautas weetneeku fapulzē, bet tik deht kauschu usmufinaschanos wisa semē. Winas netika turetas preeksh tautas weetneekem, bet preeksh wehletajeem, un schai sinā konserwatiwi un ultramontani sawu mehri labaki panahkufchi, jo laut gan latram prahtigam zilwekam ja-atihst, ka Schihdu pilsonu teefbu aprobeschschana pataifitu fshadi tik wehl leelafu, naw noleedsams, ka issazitahs pahrmeschanas pret Schihdeem ir pa leelai datai dibinatas un pehz kauschu pulka prahta. Pils-mahzitajs Stefers ari issazija, lai nedomajot, ka agitazija pret Schihdeem nu jau beigschotees, tagad wina wehl stipraki eeschot uf preekshu.

Par Franzijas labajahm finansahm jau daschu reisi esam peeminejuschi. Pehz kahda fastahbita pahrskata isnah, ka Franzuschu waldbiba no 1872. gada fahfot pastahwigi pamalinajuse kauschu nodoschanas, un proti, ta atlaiduse no gada nodoschannahm schahbas sumas:

1872. gadā	7,000,000 franku.
1873. "	5,072,000 "
1875. "	21,215,000 "
1877. "	7,448,000 "
1878. "	48,975,000 "
1879. "	53,350,980 "
1880. "	163,939,308 "

Tā tad kopā pehdigōs 8 gadōs nodoschanas Franzijā pamalinatas pa 307 miljoni frankeem. Un to Franzija isdarijuse pehz tam, kad Wahzjai bija ismaksajuse 5000 miljonu franku, un gandrihs dimi reij tik daudj bes tam wehl pate istehrejusē jeb pasaudejuse karā! Un tant paschā laikā Wahzija, kas bija dabujuse no Franzijas 5000 miljonus, kaujahs ar naudas gruhumeem, pawairo nodoschanas, un tomehr wehl peespeesta, aishemtees naudu preeksh fahrtigahm wajadsibahm.

Turzija. Nu tatschu reis fahzis raifitees Dulzinas jautajums. Jau 27. now. Baso Petrowitschs lihds ar 4000 Montenegreescheem un 12 leelgabaleem eenehma wisa swarigakahs posizijas Dulzinas apfahrtne. Albaneeschi gan atgreesuschu fruhis Turku kara pulkam, bet pehz atkal atlaiduschees un bes kahda tahlaka kildus atfahpuschees atpaka. Wafar sinots ka jau aishwalar nakti parakstijuschu Dulzinas falihgumu. Eenemschana no Melnkalnes pufes eefahkufehs aishwalar pusdeenā, tā ap pulsten 6 wakarā bijuse eenemta Dulzina lihds ar apfahrtjahm posizijahm. Waj nu tur buhs meers wirs semes un pee zilwekem labs prahts? Kas to dos!

Atbildes.

B. Egam Mastawā. Nahtoschā num. tiks ispidita Juhsu wehleschannahs. Pateizamees par usmanigu eewehroschānu.

B. — J. Ir nahtoschu gadu „Balt. Semk.“ staiga hs sawu eerasto zetu Tumas sinas pahr wisa, kas pee tam peeberehs, pasneegsim nahtoschā numurā.

R. Kdfei. Juhsu mihti darinatee un mihti Semkopim pasneegtee dsejoti iraid mums tik mihti — ka nespehjam ir to azumirkliti no teem schirtees kalet tos no-drufatu.

Redakcija.

Atbildigs redaktors: **Stahla Juhlijs.**

No jensures atwehlets, Riga, 19. nowembri 1880.

Sludinajumi.

Projam aizskodams issatu sawas **firsnigakas pateizibas** wiseem, kas pee maneem konzerteem tik laipni peepalibdejuschi. **A. Dre.**

— Aufzions —
Esteras, Smiltene 27., 28. un 29. nowembri.

Wairafsolitajeem taps par skaidru naudu pahrdotas wifabas mantas, turas no Dreepin I. beguschas Nauschen bodes ghahptas. **C. Saffit.**

Skolotajs,

tursch Kreemu waloda prot stundas dot, war tuhlin palihga skolotaja weetu dabut Madalines draudses skola pee skolotaja **J. Romann.** Adrese pr. Nomershof.

Jannas grahmatas.

Patlaban isnahza Puhzischu Gederta un beedra apgahdeenā:

Gubernantes noslehpums, 5. beidjama is meteens.

Atreebschannahs un atmafka, no Kraju Andreja. Maksa 25 kop.

Rigas Latw. beedriba.

Swehtdeen, 23. nowbr., pulkst. 7. wakarā.

Konzerts.

Preekshneeziba.

Preeksh beedreem un eewesteem weeseem.

Schirtenhöfera jaunajā teatru un konzert-namā Jelgawā.

Sestdeen, 22. nowembri 1880.

Latw. teatra israhdischana

no Jelgawas Latweeschu beedribas atteereem Jaunas lugas:

- 1) „Prezibas zaur gardibeni;“
- 2) „Laura“ un 3) „Medineeki.“

Teatra israhdischa eesahlfes pulkst. 1/2 7. wakarā. Pehz teatra buhs

— Halle —

turpat leelajā sahle.

Zenas ir toti semu noliktas.

Biletis un programus war dabut eepreeksh pee kopmana Heilsberg fga un S. Allunana fga grahmatu bode, tad israhdischanas deend no pulkst. 5. pee kahes Schirtenhöfera teatri.

Jelgawas Latweeschu beedribas fahrtibas-komifja.

Preeksh beedreem un eewesteem weeseem.

Nopaschu Witten krodseefkam nosagts nakti no 6. uf 7. nowembri sch. g. 1) behrs firs, 9 gab. wezs, blekte peerē, kreisajā puse sedulitas weetā 4 bolti plahstumini; wehtris 70 rub. 2) behra lehwe, bes kahdahm fihmehm; bruhni mahleti federwahgi, dseltans loks ar ahdu apstieem galeem, balti, apbruhleti dselssahm rati. Kas schis sag-tahs leetas usrahdisch minetam krodseefkam jeb Nopaschu pag. walbei, dabuhs 50 rub. pateizibas algas.

Sludinajumi preeksh Balt. Semkopija

teel peenemti **S. Allunana** grahm. pahrdotawā, leelajā eelā, Jelgawā.

Gewehrojams

meefneekeem (flattereem) un lopufuftscheem.

Uf Nopaschu pils mastā stahw preeksh pahrdoschanas lihds schā meh. beigahm:

- 58 gowis un werschi
- 11 telli
- 4 bukki

} aplam smagas surtes.

Wif lopi iraid labi baroti. Tumas sinas bod muishas waldischana. Adrese: pr. Rodenpois, Station.

Sweedru dselju arkli

Baltijas gubernās wifai isplatiti teel tureti uf lehgera pee

Bieglera un beedra,

Kartowā, Rīgā, Leepajā,
Jekaterinaw - eelā Nr. 22. piif. Kalku - eelā Nr. 6. Leelā - eelā Nr. 6.

J. W. Grahmann, Rīgā,

eepretim Jelgawas un Tumas bahnusim. Arkli, arktu daikti, sehjamas un pflaujas-maschinas. Ar rotahm un gepeli shenamas kulamas-maschinas. Garrettta lokomobiles un kulamas-maschinas, kas ihpafchi weentahrschi labi taiftas un daudj pahrahda; uf Parises pasaules istahdi tahs ar 2 feltā medatahm kronetas. Superfosfati, augst: un widus-grahdigi, ar peefolita labuma apgalwofchanu.

P. van Dyka pehznahzeji,

Rīgā, Smilichu-eelā. Claytona Lokomobiles u. kut.-masch. Packarda superfosfati, augst: u. widejgr. ar peefolita labuma apgalwofchanu, — tā ka ari fali-mehfli, augstgr. faulu-milti un wifabas zitas laufaimn. masch. u. rihti.